

Alþingi
Erindi nr. P 136/838
komudagur 12.2.2009

Reykjavík, 12. febrúar 2009

Allsherjarnefnd Alþingis

Austurstræti 8-10

150 Reykjavík

Efni: Umsögn Hagsmunasamtök heimilanna um frumvarp til laga um greiðsluaðlögun nr. 281.

Almennt:

Hagsmunasamtök heimilanna (HH) telja að frumvarp nr. 281 (eitt af þremur frumvörpum sem þau fengu til umsagnar) gangi hvað lengst til að mæta þörfum heimila/fjölskyldna sem gætu þurft á greiðsluaðlögun að halda vegna greiðsluvanda. Samtökin setja því hér með fram tillögur að breytingum á frumvarpi nr. 281.

Þó að HH fagni frumvarpinu þá vilja samtökin leggja til breytingar til aukins jafnræðis fyrir þá sem komast í greiðsluvanda. Meginmarkmið breytingatillagna þessara er að auka jafnræði og koma í veg fyrir að einstaklingar séu útilokaðir frá því að geta nýtt sér þessa leið. Í fyrsta lagi á grundvelli þess hvers eðlis skuldir þeirra eru, í öðru lagi á grundvelli þess hvar er til þeirra stofnað, eða hverjir kröfuhafar eru, og í þriðja lagi á grundvelli þess hvernig þeir hafa aflað sér tekna síðustu ár. Að auki vilja HH leggja áherslu á að frumvarpið getur aðeins leyst vanda þeirra sem eru hvað verst staddir og lenda í greiðsluþroti en alls ekki vanda allra heimila í landinu. Samtökin vilja því hér einnig koma á framfæri upplýsingum til allsherjarnefndar um áherslur og kröfugerð sína með tilliti til stöðu heimilanna í landinu vegna efnahagskreppunnar og fjármálahrunsins.

Hagsmunasamtök heimilanna leggja áherslu á að bráðaaðgerðir stjórnvalda felí í sér eftirfarandi:

- Almennar leiðréttingar á gengis- og verðtryggðum lánnum heimilanna.
- Afnám verðtryggingar.
- Jöfnun á áhættu milli lánveitenda og lántakenda.
- Að veð takmarkist við þá eign sem sett er að veði.
- Samfélagslega ábyrgð lánveitenda.

Kröfur samtakanna um bráðaaðgerðir vegna stöðu heimilanna í landinu eru eftirfarandi:

Aðgerð #1: Tafarlaus tímabundin stöðvun fjárnáma og nauðungaruppboða heimila

Lýsing: Að lög verði sett sem komi tímabundið í veg fyrir fjárnám og nauðungaruppboð íbúðarhúsnæðis til 1. nóvember 2009, á meðan unnið er í að útfæra aðrar aðgerðir fyrir heimilin í landinu.

Aðgerð #2: Leiðrétting á gengistryggðum íbúðalánnum (framkvæmt samtímis aðgerð #3)

Lýsing: Boðið verði upp á að gengistryggð íbúðalán verði umreiknuð sem verðtryggð krónulán frá lántökudegi hvers lántakanda.

Aðgerð #3: Leiðrétting á verðtryggðum íbúðarlánnum (framkvæmt samtímis aðgerð #2)

Lýsing: Verðbótapáttur, frá og með 1. janúar 2008, takmarkist við efri mörk verðbólgu markmiðs Seðlabanka Íslands, eða að hámarki 4%. Aðgerð þessi verði fyrsta skrefið sem stigið verður til afnáms verðtryggingar.

Aðgerð #4: Frumvarp til laga um greiðsluaðlögun

þannig að jafnræðis sé gætt og að aðgerðin sem slík sé almennari og mismuni ekki fólki byggt á eðlis skulda, hvar stofnað er til þeirra eða þess hvernig fólk hefur aflað sér tekna.

Breytingatillögur á frumvarpi til laga. þskj. 507 - 281 mál :

1. Í 63. gr. a þar sem kveðið er á um að lögin nái ekki til einstaklinga sem undangengin þrjú ár hafa borið ótakmarkaða ábyrgð á atvinnustarfsemi. Þessa setningu þarf að fella út til að gæta jafnræðis m.t.t. þess hvernig einstaklingar hafa aflað sér tekna. Hér mætti þó skilgreina að greiðsluaðlögunin nái ekki til skulda sem stofnað er til vegna atvinnustarfsemi og þ.m.t. vörsluskatta.
2. Mikilvægt er að það komi fram með skýrum og afgerandi hætti í lögunum að greiðsluaðlögunarúrræðið nái einnig til veðskulda en ekki eingöngu skammtímaskulda og þannig sé tryggt jafnræði m.t.t. þess hvernig er stofnað til skulda. Að öðrum kosti má túlka lögin þannig að fyrst og fremst þeir sem lenda í greiðsluörðugleikum vegna skammtímaskulda geti nýtt sér greiðsluaðlögunarúrræði.
3. Mikilvægt er að greiðsluaðlögun nái einnig til veðlána sem stofnað hefur verið til hjá öðrum lánastofnunum en ríkisbönkunum og Íbúðalánasjóði og þannig tryggt jafnræði m.t.t. þess hverjir lánveitendur eru. Hér er vísað í bráðabirgðaákvæði og athugasemda (I) með frumvarpinu.
4. Í 63. gr. g, tölulið 3, má bæta við einni málsgrein til að gera það skýrara hvaða reglur gilda um það hvað gerist þegar kröfuhafi lýsir ekki kröfu sinni. Lagt er til að það verði sett fram með eftirfarandi setningu: „Ef kröfu hefur ekki verið lýst innan kröfulýsingarfrests þá fellur hún niður varanlega.“

Að lokum er mikilvægt að umsjónarmaður sé staðsettur hjá hlutlausum þjónustu- og framkvæmdaraðila s.s. eins og Ráðgjafarstofu heimilanna.

F.h. Hagsmunasamtaka heimilanna

Ásta Rut Jónasdóttir, formaður

Arney Einarsson, ritari